

Tabela III.

Premembe v posestvu po eksekuciji.

Leto	Število zemljišč	Kupnina	Nepokritega zbrisanega	Odstotki zbrisanega od kupnine
1872	4969	8,249.333	4,478.004	54 ³ / ₃
1873	4549	8,754.003	5,203.593	59 ⁴ / ₄
1874	4413	9,160.396	4,679.753	51 ¹ / ₁
1875	4585	9,451.391	6,342.551	67 ¹ / ₁
1876	4577	12,470.272	7,779.302	62 ³ / ₃
1877	6948	15,686.159	11,699.998	74 ⁶ / ₆
1878	9123	18,698.548	20,366.173	108 ⁹ / ₉
1879	11238	22,415.608	17,624.517	78 ⁶ / ₆
1880	12540	25,781.231	24,892.114	96 ⁶ / ₆
1881	12455	22,250.041	16,660.947	74 ⁹ / ₉
Skupaj	75397	152,916.982	119,726.952	—
Počez	7540	15,291.698	11,972.695	78 ³ / ₃

Ta tabela kaže, da je bilo poprek vsako leto po 7540 zemljišč po eksekuciji prodanih in nadalje te številke kažejo, da svota, ki znaša 78³/₃% kupnin ni prišla k plačilu.

(Dalje prihodnjič.)

Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica je imela sejo dne 8. t. m. pod predsedstvom g. Josipa Kušarja in v navzočnosti vladnega zastopnika c. k. dvornega svetnika g. Rudolfa grofa Chorinskega; seje udeležili so se naslednji gospodje zborniki: Ot. Bamberg, Iv. Baumgartner, P. Eichelter, Iv. Knez, Fr. Kollmann, Jos. Lozar, K. Luckmann, K. Mally, Mih. Pakič, Iv. Perdan, Fr. Peterca, V. Petričič, dr. Jos. Poklukar, Jos. Ribič, Ferd. Sajovic, Fr. Sark, Fr. Souvan, Jak. Škrbinec in Jarn. Žitnik.

Predsednik konstatuje sklepčnost zbornice, otvori sejo ter imenuje verifikatorjema gg. Karola Luckmanna in Frana Souvana.

I. Zapisnik o slednji seji se ne čita, ker je bilo obširno poročilo tiskano po časnikih.

II. Gosp. Mihael Pakič poroča o novem volitvenem redu, kateri je bil dne 3. t. m. z naslednjim dopisom c. k. dež. predsedstva od 2. t. m. št. 793 zbornici dostavljen:

Z ozirom na poročilo z dne 24. avgusta m. l. št. 244, s katerim se je načrt novega volitvenega reda tu sem predložil, vrača se v prilogi slavni trgovinski in obrtni zbornici, pretehtavši temeljito v poročilu stavljen predloge, od visokega c. k. trgovinskega ministerstva z ukazom z dne 17. januarija t. l. št. 37.831 de 1883 z nekojimi izpremembami potrjeni eksemplar novega volitvenega reda z naslednjimi opazkami:

Kar zadeva razdelitev članov na trgovinski in obrtni odsek, se v načrtu stavljeni predlog, naj bi trgovinski odsek imel le osem, obrtni pa šestnajst članov, ne potrjuje ter obdrži se dozdanja razvrstitev članov med obema odsekoma, ker je, kakor slavna trgovinska in obrtna zbornica sama priznava, trgovina v povzdigo in prospeh narodnega blagostanja v Kranjski velikega pomena in važnosti, in je do zdaj trgovski stan odpošiljal navadno izvrstne in razborite člane v zbornico, torej ni

nikakega vzroka, da naj bi se dozdanje število zastopnikov trgovskega stanu v zbornici zmanjšalo.

Gledé razdelitve trgovinskega odseka se tudi predlog slavne trgovinske in obrtne zbornice potrditi ni mogel, po katerem predlogu naj bi se namreč ta odsek po dveh volilnih kategorijah, in sicer naj bi volili:

- oni trgovci, kateri najmanj 5 gold. 25 kr. pridobitnega davka plačujejo, in
- drugi trgovci, kateri najmanj 2 gold. 20 kr. pridobitnega davka plačujejo. Ta predlog se potrditi ni mogel, ker more imeti razdelitev v razne volilne kategorije vendar le ta namen, da imajo veliki in mali trgovci v zbornici posebne zastopnike; po gori omenjeni razdelitvi pa bi se veliko število malih trgovcev potisnilo med velike trgovce, in ker se razen tega med trgovski odsek kategorija velikih trgovcev principijelno mora postaviti v volitveni red, če se tudi zaradi prepričlega števila volilcev faktično sestaviti ne more, tako da imajo oni z najmanj 100 gold. davka po §. 7. alin. 2, zakona z dne 29. junija 1868., drž. zak. št. 85 pravico do združitve v posebno kategorijo.

Določilo se je torej v §. 2., da se trgovinski odsek voli po treh volilnih kategorijah, katere obstojé:

- iz onih trgovcev, kateri od trgovine plačujejo najmanj 100 gold. pridobitnega davka brez doklad;
- iz onih trgovcev, kateri od trgovine plačujejo 8 gold. 40 kr. pridobitnega davka brez doklad in ne spadajo v kategorijo pod a);
- iz ostalih trgovcev, kateri od trgovine plačujejo najmanj 2 gold. 10 kr. pridobitnega davka brez doklad.

Dokler ni zadostnega števila volilcev, da napravijo samostalno prvo volilno kategorijo (I. a), volijo volilci te kategorije z onimi naslednje kategorije (I. b) skupno šest pravih članov; tretja kategorija (I. c) voli štiri prave člane.

Kar se tiče obrtnega odseka, se od slavne trgovinske in obrtne zbornice predlagana razdelitev tudi ne potrjuje.

Pred vsem pa se ni moglo odobravati, da se je opustilo postaviti posebno volilno kategorijo za one, ki se bavijo z rudarsko obrtjo, ker, ne gledé na to, da so imeli rudniški obrtniki do zdaj vedno posebni volilni razred, je rudarstvo v Kranjski velikega pomena in važnosti, kajti 50 rudniških obrtnikov v okraji zborničnem plačuje 2144 gld. rudniških pristojbin in naposled tukaj tudi ne more biti odločilno mnenje slavne trgovinske in obrtne zbornice, da ima veliko število rudniških posestnikov tudi volilno pravico v oddelku veleobrti; to slednje zgodi se le deloma, večji del rudniških posestnikov pa nima v oddelku velike obrti velike pravice.

Prihrži se torej za one, ki se bavijo z rudarsko obrtjo, posebna volilna kategorija, ki ima voliti dva prava člana.

Razen tega je gledé na pičlo število onih obrtnikov, kateri v zborničnem okraji 100 gold. ali še več pridobitnega davka plačujejo od slavne trgovinske in obrtne zbornice za kategorijo velike obrti predlagano število treh članov, katere ti volijo, previsoko, marveč volita naj se le po dva člana v tej volilni kategoriji.

Dalje se je pri §. 2. pod I. in II. vmestil po en dostavek, kateri vstreza principijelni zahtevi §. 7. odst. 2, zakona za trgov. zbornico, po katerem daje davčni census za deželnozborsko volilno pravico tudi volilno pravico za zbornico. Dasi je ljubljanska zbornica svoj minimalni census 2 gold. 10 kr. še pod census za de-

želnozborske volitve zmanjšala, je vendar potrebno, da se vmesti omenjeni dostavek ter se kot zakonu ugajajoč zdaj v vseh volitvenih redih nahaja.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske stvari.

Ėnketa o kmetiskih razmerah na Kranjskem.

Dne 17. t. m. ob desetih dopoludne se je sošla ěnketa v mestni dvorani. Predsedoval ji je deželni glavar grof Thurn, v imenu vlade je bil navzoč deželni predsednik baron Winkler, sošlo se je pa povabljenih izvedencev 45, pozneje pa sta prišla še dva. Zapisnikar je bil deželni poslanec g. Klun.

Gosp. deželni glavar grof Thurn pozdravlja došle izvedence s kratkim nagovorom, v katerem je omenjal sklepe deželnega zbora gledé ěnkete in izrekel prepričanje, da so se zbrali možjé, ki imajo resno voljo pomagati kmetiskemu stanu, ki je najkrepkeja podpora v državi. V nemškem jeziku nadaljevaje omenja podpore, ki so jo razni državni, občinski in farni uradi skazali deželnemu odboru, ter jim je izrekel zahvalo.

Gosp. deželni predsednik baron Winkler je na to v imenu vlade dal zagotovilo, da se bode vlada zanimala za vse, kar se bode razpravljalo o tej zadevi in se na sklepe tudi po mogočnosti ozirala. — Gospod mestni župan Grasselli za njim pozdravi došle izvedence v imenu mesta ljubljanskega in povdarja tesno zvezo med kmetiskimi in mestnimi koristmi.

Gosp. deželni glavar potem naznanja, da so se pismeno izgovorili gg. državni poslanec Obreza, okr. glavar Mahkot in deželni poslanec baron Žvegelj. Tudi napové, kateri gg. poročevalci bodo poročali o posameznih točkah, in sicer: O dednem pravu gosp. Svetec, o kmetiskih domovih in hipotekarnih dolgovih dr. Vošnjak, o povzdigi kmetijstva g. Detela, o domačem obrtu g. Murnik, o ravnanju proti žganje-pivstvu pa g. dr. Samec.

Prvi je poročal dr. Vošnjak o propadu kmetijstva, ki gré vedno rakovo pot, kar je razvidno uže iz tega, da imajo kmetje čedalje manj živine in da se vedno bolj množé dolgovi kmetiskih posestev. Potrebno je toraj iskati pripomočkov zoper to žalostno prikazen; to je pripravilo državo, da je predložila državnemu zboru postaven načrt o dednem pravu na kmetih. Tudi ěnketa se ima pečati s tem vprašanjem, razun tega pa bo imela rešiti še drugih važnih reči. Konečno priporoča, da naj gospodje odkritosrčno izreko svoje mnenje.

Gosp. Svetec potem poroča o dednem pravu na kmetih in povdarja, da mu je dotični vladni načrt iz več vzrokov prav po godu. Ta postava obeta poboljšek gledé pristojbin, ki so jih morali plačevati dediči za očetovo in materno dedščino, in ki so dostikrat jako hude. Prestopivši k obravnavi o dotičnem postavnem načrtu omenja, da je jako težavno najti pravo merilo za posestva, za katera naj bi veljala nameravana postava. Najprimernejši se mu zdi čisti katastralni donesek, in sicer naj bi se vštevvala posestva, ki donošajo 25 do 350 gold. čistega dohodka. Prva posestva imela bi nekako vrednost 1000 gold., zadnja pa bi segala nekako do meje, kjer se pričenjajo velika posestva.

Dr. Vošnjak povdarja, da je treba vedeti, koliko je posestev, ki donošajo najmanj 25 gold. čistega dobička. Novejšega takega izkaza deželni odbor ni dobil, pač pa je dobil v roke izkaz finančnega vodja Felsenbrunna iz l. 1866. Takrat je bilo 94.741 davkoplače-

valcev, vendar pa je posestnikov le okoli 54.600, kakor se je pokazalo pri ljudskem številjenji. Ako se sprejme nasvet Svetčev, da se kot najmanjši čisti dohodek za kmetska posestva sprejme 25 gold., potem bi okoli polovice kmetiskih posestev spadalo pod novo postavo. On toraj podpira nasvet Svetčev. — Gosp. Ogulin priporoča, naj se kolikor mogoče gleda na to, da se posestva ne bodo trgala, kedar je več dedičev, ampak da ostanejo skupaj. Pri glasovanji obveljajo Svetčevi nasveti.

Gledé vprašanja, kaj naj spada k takim kmetijam, nasvetuje g. Svetec: a) kar je v gruntnih bukvah, oziroma v katastru eno truplo; b) lastine, ki jih je dotedanji gospodar gospodarsko združil s svojim posestvom, ali brez katerih to posestvo ne more lahko izhajati; c) pravice, ki so s takimi posestvi združene.

Gosp. Detela priporoča, da naj se besede „ali v katastru“ izpusté in za kmetijstvo smatra posestvo, kar ga je vpisanega v zemljišnih ali gruntih bukvah. — Dr. Vošnjak izreka željo, da bi se o tej zadevi izrekli tudi kmečki izvedenci. — Dr. Poklukar priporoča nasvete Svetčeve, ker bodo imeli tudi še potem, ko nova postava pride v veljavo, gospodarji pravico, prostovoljno ravnati in razpolagati s svojim posestvom in ga voliti po svoji lastni volji. — Gosp. Svetec pojasnuje pomen katastra v tistih krajih, kjer še ni zemljišnih knjig, in meni, da bi se v njegov predlog le še moglo pristaviti „ali v katastru, kjer ni še novih gruntih bukev.“ — Gosp. Detela ostane pri svojem predlogu. — Svetec pa omenja, da tudi v gruntih bukvah ni vse skupaj vpisano. — Dev ugovarja, da je vse vpisano k glavnemu zemljišču in priporoča predlog Detelov, ker kataster ne spričuje nič in je dostikrat celó napačen.

Gosp. Ogulin vpraša, ali bodo tudi nogradi spadali pod to postavo? — Svetec misli, da; ravno tako dr. Poklukar, Ogulin pa ugovarja, da reč ni tako jasna, kakor menita gg. predgovornika, in nasvetuje, da naj se sklep o tej zadevi toliko časa odloži, dokler bode izvedencem mogoče, se o tej reči še nekoliko pogovoriti. Gosp. Svetec zavrača, da današnji sklepi niso zadnji sklepi, ampak le nekaki podatki za deželni zbor. Toraj se tudi pozneje še zmirom lahko spremené ali dopolnijo. Enako se izraža dr. Poklukar, ki g. Ogulinu odgovarja, da morejo še pri tretjem branji svoje nasvete staviti. Gosp. Ogulin je s tem zadovoljen. In ker se g. Detela tudi pridruži razširjenemu nasvetu Svetčevemu, se pri glasovanji sprejmejo vse tri točke po njegovem predlogu; prva se toraj zdaj glasi: a) „Kar je v gruntih bukvah, oziroma kjer še ni novih gruntih bukev, v katastru eno truplo.“

(Dalje prihodnjič.)

Poziv.

Binkoštno praznike, v dan 1. junija t. l., slavilo bode slovensko telovadno društvo „Savinjski Sokol“ v naročji prekrasne Dolenje Štajerske, v Mozirji, slavnost blagoslovljenja društvene svoje zastave.

Podpisani odbor usoja si tem potom vabiti najuljudneje slavna narodna društva, vse odlične narodnjake naše, narod iz ožje naše domovine, kakor tudi bratski nam narod iz slovanskega juga ter mile nam brate na severni strani bivajoče.

Dragi rojaki! Udeležite se navedene slavnosti v mnogobrojnem številu, da skupno z Vami vredno proslavimo slavnostni dan in združeno delamo v prospeh milega nam naroda slovenskega, posebe pa, da si prizadevamo v prostem narodu utrditi pravo narodno za-